

Stäket belägras - kriget hotar

STÄKET (1516). Riksföreståndaren Sten Sture d y har sänt trupper att belägra Stäket. Krig hotar mellan Sten Stures parti och ärkebiskopen Gustav Trolle, som har låtit rusta upp sitt residens S:t Eriks slott med nya vapen och murar, mer förråd och större besättning. Han har erbjudit skydd bakom slottets murar åt minst 200 av sina anhängare.

DÖMD FÖR LANDSFÖRRÄDERI Gustav Trolle avsatt

STOCKHOLM (december 1517). Gustav Trolle har dömts för landsförräderi och avsatts som ärkebiskop. Han utlovades fri lejd och fick oantastad återvända till Stäket, där han suttit belägrad närmare ett år. Danmarks kung Kristian hade lovat att undsätta herr Gustav men blev i somras besegrad av Sten Stures trupper i ett slag på Östermalm.

Med segern över kung Kristian som trumf på hand ville Sten Sture emellertid inte låta Trolle slipa undan så lätt utan svarade "att det talet skulle han förr hava fört, så hade mången man levat, som nu för hans skuld var död". Vidare tillade han "att eftersom ärkebiskopen varit vållande till så många mäns död, var han inte längre lämplig som ärkebiskop".

Till svars

Gustav Trolle kallades till ett riksdagsmöte i Stockholm för att stå till svars för sina handlingar. Mötet formade sig till en rättegång mot Trolle. Vi citerar

ur riksdagsprotokollet: "För den dråpliga skada och fördärv, som Sveriges inbyggare lidit av Stäkets slott, skall det platt i grund neder brytas och till intet göras, så att hädanefter inga inrikes förrädare må ta sin tillflykt till det".

Eftersom Trolle var befunnen landsförrädare "hava vi alla endräkteligen med ja och upp-

Trots medlingsförsök från såväl den pensionerade ärkebiskopen Jakob Ulfsson på Biskops-Arnö som påven i Rom tycks det inte finnas några utsikter till förlikning mellan Gustav Trolle och Sten Sture.

Hemliga

Det har kommit till offentlig kännedom att Gustav Trolle haft hemliga överläggningar med Kristian II under sin resa tillbaka från Rom och man misstänker, att han har för avsikt att under unionskungens fana vinna sitt mål att få Sten Sture avsatt.

Schism

Det var resultatet av riksföreständarvalet för några år sedan som lade grunden till den nuvarande schismen. Aris-

tokratin ville inte ha Sten Sture till riksföreståndare. Deras kandidat var i stället nuvarande ärkebiskopens fader. När släkten Trolle hade utmanövrerats från den världsliga makten, lyckades man förra året få den 27-årige Gustav Trolle utnämnd till ärkebiskop. Påven gav dispens eftersom han inte hade åldern inne.

Bakgrund

Bakgrunden till Gustav Trolles missnöje är att Sten Sture anser, att Stäkets län inte längre bör lyda under ärkebiskopsstolen utan höra till kronan.

Nyligen har också riksdagen beslutat så. Det är en svår ekonomisk förlust för ärkebiskopen att mista sina län, som också omfattar Uppsala stad.

Blodbad efter rivnings- beslut

STOCKHOLM (1520). Under pågående kröningshögtidligheter lät kung Kristian fängsla alla som undertecknade beslutet om rivningen av Stäkets slott. Även andra som stödde den bortgångne Sten Sture har nu avrättats eller kastats i fängelse. Den avsatte ärkebiskopen har återinsatts i sitt ämbete. Kommer han att bygga upp Stäket på nytt?

Brasklapp räddar från blodbadet

Enligt uppgift skall biskop Hans Brask ha stuckit in en skriftlig reservation i vaxkupan på det sigill varmed han bekräftade sitt deltagande i beslutet 1517 om rivningen av Stäkets slott. Orden "Härtill är jag nödd och tvungen" sågs ha räddat honom från att avrättas under Stockholms blodbad, där åtskilliga andra biskopar fick sätta livet till.